

Obsah

Úvod	6
Problematika zdravotního stavu lesních porostů	8
2.1 Stav poznání o vlivu imisí na lesní ekosystémy před imisně ekologickou kalamitou	8
2.1.1 Lesy a znečištění ovzduší	8
2.1.2 Horský les pod imisně ekologickým stresem	8
2.1.3 Úroveň vlivu imisně ekologického stresu na lesní ekosystémy a jejich možné následky	10
2.1.4 Nástin představ o imisním vlivu	11
2.1.5 Předpokládaný vývoj situace	11
2.1.6 Opatření lesního hospodářství vůči působení imisí	12
2.2 Ekologická situace v lesích v období imisně ekologické kalamity	14
2.3 Vývoj poškození lesních porostů pod vlivem imisí	14
2.4 První celoplošný průzkum zdravotního stavu lesních porostů	16
2.4.1 Způsob průzkumu a diagnózy	17
Hodnocení zdravotního stavu smrkových porostů podle stavu olistění	17
Listové analýzy na obsah síry	18
Rozšíření lišejníků	18
2.4.2 Výsledky průzkumu a diagnózy	19
Obsah síry v jehličí	19
Rozšíření lišejníků	20
Zdravotní stav smrkových porostů podle stavu olistění	21
2.4.3 Vymezení předběžných pásem ohrožení imisemi	22
2.5 Dynamika poškození lesních porostů pod imisně ekologickým stresem v letech 1979 - 1989	23
2.5.1 Makroskopické změny na smrku vyvolané imisně ekologickými vlivy	24
2.5.2 Zatížení ekosystému imisemi	24
2.5.3 Způsob průzkumu a diagnózy	25
2.5.4 Výsledky zdravotního stavu smrkových porostů v letech 1979-1989	26
Změny ve skupinách zdravotního stavu	26
Stav a vývoj olistění	27
Diagnóza vlivu imisí	30
2.6 Symptomy poškození asimilačního aparátu a klasifikace olistění hlavních dřevin	32
2.6.1 Smrk	32
Typy olistění a změny v defoliaci smrku	32
2.6.2 Buk	35
Metodika hodnocení poškození buku	36
Symptomy poškození buku podle stupňů defoliace	38
2.6.3 Kleč	41
2.7 Hodnocení zdravotního stavu porostů s použitím satelitních snímků	45
2.8 Poškození porostů abiotickými a biotickými faktory	45
2.8.1 Poškození porostů abiotickými faktory	45
Ohrožení lesních porostů větrem	45
Škody zimním (fyziologickým) vysycháním	46
Škody sněhem	46
Škody ostatními abiotickými faktory	47
2.8.2 Poškození porostů biotickými faktory	48
Škody zvěří	48
Škody myšovitými hlodavci	48

Škody hmyzem	50
Houboví patogeni	51
2.9 Nový přístup k obhospodařování lesů	52
3 Charakteristika zájmového území	55
3.1 Obecná charakteristika	55
3.2 Přírodní poměry	55
4 Metodika	56
4.1 Obecný metodický přístup	56
4.2 Zatížení prostředí imisemi	57
4.3 Výzkum imisní zátěže pomocí lišejníků	58
Stanovení indexu L	58
Stanovení indikačních kapacit C	59
Zařazení do lišejníkových indikačních kategorií (LIC)	60
Analýza stélek druhu <i>Hypogymnia physodes</i>	61
4.4 Zdravotní stav porostů	61
Index kondice lesa	62
Vztah modelu terestrického hodnocení defoliace a modelu indexů kondice lesa	62
Predikce vývoje lesa	63
Stav porostů na studijních plochách	63
4.5 Struktura a vývoj porostů	63
Clark-Evansův agregační index	64
Artenprofil index	64
Index porostní proměnlivosti	65
4.6 Vegetační poměry	65
4.7 Půdní poměry	66
4.8 Škody zvěří	66
4.9 Dřevní houby a tlející dřevo	66
5 Výsledky	68
5.1 Vliv imisní zátěže a počasí na dynamiku poškození porostů	68
5.1.1 Vývoj imisní zátěže	68
5.1.2 Kritické zátěže imisí pro lesní ekosystémy	70
Atmosférická depozice	72
Kritická zátěž síry	73
Kritická zátěž nutričního dusíku	74
5.1.3 Vliv počasí na dynamiku poškození	75
5.2 Imisní zátěž ekosystémů podle bioindikace pomocí lišejníků	76
5.2.1 Kategorizace území a vývoj imisní zátěže	76
Kategorizace území	76
Imisní zdroje	79
Geomorfologie terénu	79
Srovnání imisní zátěže v Krkonoších s jinými oblastmi ČR	80
Vývoj imisní zátěže	80
5.2.2 Koncentrace těžkých kovů v lišejníkových stélkách	81
Srovnání Krkonoš s jinými oblastmi	82
Distribuce v rámci Krkonoš	83
5.2.3 Podrobný průzkum situace v porostních stěnách	84
5.2.4 Perspektivy lišejníkové bioindikace	85

5.3 Stav a vývoj olistění porostů, predikce vývoje	86
5.3.1 Popis stavu	86
5.3.2 Trendy ve vývoji defoliace porostů	87
Vývoj defoliace u buku	98
Vývoj defoliace u smrku	99
Další hodnocení vývoje defoliace s využitím přechodových matic	100
5.5 Strukturální proměny a zdravotní stav porostů	102
5.5.1 Bukové porosty	102
5.5.2 Smíšené porosty	102
5.5.3 Smrkové porosty	118
5.6 Poškození porostů a zásoba odumřelého dřeva	118
5.6.1 Bukové porosty	118
5.6.2 Smíšené porosty	118
5.6.3 Smrkové porosty	118
5.7 Dynamika poškození stromového patra a změny vegetace	125
5.7.1 Numerická klasifikace	125
5.7.2 Ordinační analýza	126
5.7.3 Vývoj vegetace na jednotlivých TVP	127
5.7.4 Globální trendy ve vývoji fytoceenóz	164
5.8 Dynamika poškození stromového patra a změny půd	166
5.8.1 Bukové porosty	166
5.8.2 Smíšené porosty	166
5.8.3 Smrkové porosty	167
5.8.4 Ordinační analýza dynamiky půd	167
5.9 Vývoj zdravotního stavu porostů s použitím satelitních snímků	169
Stav porostů na studijních plochách	169
5.9.1 Modelování vývoje lesa na základě přechodových matic	169
5.9.2 Index kondice lesa	172
5.9.3 Vývoj zdravotního stavu porostů	174
5.9.4 Vývoj holin	179
5.10 Škody zvěří	180
5.10.1 Škody ohryzem a loupáním	180
5.10.2 Škody okusem	182
5.11 Dřevní houby a lesní ekosystémy	182
5.11.1 Podíl makromycetů na dekompozici dřevní hmoty	187
5.11.2 Inventarizace tlejícího dřeva	189
5.11.3 Tlející dřevo a management	189
5.12 Opatření lesního hospodářství proti účinkům imisně ekologického stresu	189
6 Závěr	194
7 Souhrn	195
8 Summary	196
9 Literatura	197
0 Přílohy	206